Svetovni dan varnosti hrane 2024: zagotavljanje varnosti hrane je skupna odgovornost

Pet, 07.06.2024 - 16:01
Natisni

Ljubljana, 7. junij 2024 - Ob svetovnem dnevu varnosti hrane 2024 je v dvorani Državnega sveta v organizaciji Komisije Državnega sveta za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Uprave Republike Slovenije za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin (Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano), EFSA informacijske to?ke (EFSA Focal Point) in European Declaration on Food Technology and Nutrition Network potekala konferenca z geslom Varnost Živil: Pripravimo se na nepri?akovano. Organizatorji so k pripravi konference pristopili z zavedanjem, da je zagotavljanje varnosti hrane naša skupna odgovornost.

Predsednik Državnega sveta **Marko Lotri?** je uvodoma poudaril, da je za prepre?evanje dostopa opore?ni hrani do trga in zagotavljanje varne hrane na naših mizah treba poiskati in predvideti ustrezne mehanizme na državni ravni. »Prav tako je za doseganje tega cilja pomembno, da so posamezniki vzdolž celotne kmetijsko-živilske verige opremljeni z ustreznim znanjem, strokovnostjo in izkušnjami,« je dejal in dodal, da sta znanje in ozaveš?enost o varni hrani klju?na tako za zaposlene v živilski industriji kot tudi za vse kon?ne potrošnike in da mora zato izobraževanje slediti hitro spreminjajo?im se tehnologijam dela in pristopom komuniciranja.

Ministrica za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Republike Slovenije **Mateja ?aluši?** je poudarila, da se na ministrstvu zavedajo, da posamezniki in družba potrebujejo varno in kakovostno hrano, ustrezen življenjski prostor in kakovostne naravne vire. »Zato spodbujamo trajnostne verige preskrbe s hrano, ohranjanje naravnih virov in skrb za vitalno podeželje«, je dejala in dodala, da je varnost hrane, ki je izpostavljena številnim izzivom podnebnih sprememb, pomanjkanja naravnih virov in vedno ve?je globalizacije, temeljna za zdravo življenje. Pomembno vlogo za zagotavljanje varne hrane ima spodbujanje inovacij, ozaveš?anje javnosti in zmanjševanje zavržkov hrane, podpora kratkih prehranskih verig, lokalne pridelave hrane in podpora manjšim kmetom in pridelovalcem.

Direktorica Uprave za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin **Vida Znoj** je ocenila, da je konferenca priložnost, da se ozremo na pretekle dosežke, hkrati pa nas opominja, da je varnost hrane naša stalna odgovornost vseh, ki smo tako ali druga?e vklju?eni v prehransko verigo. »Ko hrano uživamo, se ne zavedamo, kako kompleksen je sistem zagotavljanja varnosti hrane in kaj vse vpliva na to, kako pridelamo in uživamo hrano,« je dejala in izpostavila pomen vnaprej pripravljenih u?inkovitih na?rtov za ukrepanje v kriznih situacijah. Ti na?rti morajo biti pripravljeni za celotno prehransko verigo in zahtevajo nenehno izobraževanje in sodelovanje vseh deležnikov.

Široko zastavljena konferenca je med drugim naslovila pomen regulative, znanj in veš?in razli?nih strok v pripravi hrane v gostinstvu, turizmu in vzgojno izobraževalnih zavodih, problematiko pomanjkanja ustrezno usposobljenih delavcev v gostinstvu, stanje prakti?nega izobraževanja na podro?ju varnosti živil, nadzore v gostinstvu in organizirani prehrani in izzive izvajalcev usposabljanj pri graditvi sistemov za zagotavljanje varne hrane. Aktualno stanje varnosti prehrane v vrtcih, srednjih šolah, socialno-varstvenih zavodih, v hotelirstvu, na turisti?nih kmetijah in hrane, ki jo lahko potrošniki naro?ijo na platformah za hitro dostavo hrane, je bilo predstavljeno na prakti?nih primerih.

Sodelujo?i so med drugim izpostavili, da je v svetu še vedno okoli dve milijardi zastrupitev s hrano letno ter da se je na?in pridelave in predelave hrane drasti?no spremenil. Mag. Jana Ramuš je poudarila, da je zagotavljanje varnosti živil mo?no povezano z vedenjem ljudi, ki z živili delajo, zato je nujna boljša integracija živilske znanosti z vedenjsko znanostjo za oblikovanje na vedenju zasnovanega sistema za zagotavljanje varnosti živil. Posledi?no za pomembne premike na podro?ju zagotavljanja varnosti živil potrebujemo boljše sodelovanje med zakonodajalci, akademiki, potrošniki in industrijskimi strokovnjaki.

Na podro?ju izobraževanja je bilo izpostavljeno, da se v šolah za turisti?ne in gostinske delavce število ur, ki so namenjene prakti?nemu izobraževanju s podro?ja varne in zdrave hrane kr?i, pa tudi, da se mladi vse redkeje odlo?ajo za delo v gostinstvu, zato je treba tudi v vrtce in osnovne šole vpeljati ve? prakti?ne priprave hrane in privzgajanja higiene pri rokovanju z živili. Za te namene je treba tudi v ve?ji meri izkoristiti ozaveš?anje s pomo?jo socialnih omrežij in državnih kampanj.

Koli?ina odpadne in zavržene hrane, ki v Evropski uniji znaša povpre?no 173 kilogramov na prebivalca, v Sloveniji pa 68 kilogramov na prebivalca, je še vedno velik problem, saj predstavlja neracionalno rabo naravnih virov in povzro?a velik ogljí?ni odtis. Problematika odpadne in zavržene hrane je kompleksen problem, ki zahteva kompleksne rešitve. Vrednote, vzgoja, etika, integriteta, odnos, enakost in osebna odgovornost so klju?ni ?leni rešitev. Izrednega pomena je tudi ozaveš?anje in stalno izobraževanje. Zakonodaja in regulacija sami po sebi ne zagotavljata doseganja ciljev, sta pa pomembno izhodiš?e. Strategija za zmanjševanje odpadne hrane na prvem mestu izpostavlja preventivo, ki mora biti kontinuirana, konsistentna in zahteva stalno vlaganje. Primeri dobrih praks so dobro izhodiš?e za izgradnjo sistema.

***

Na posvetu so sodelovali dekanja Veterinarske fakultete prof. dr. Breda Jakovac Stranj, doc. dr. Katja Krajnc z Univerze na Primorskem, dr. Bojan Butinar z Znanstveno-raziskovalnega središ?a Koper, mag. Jana Ramuš z Gospodarske Zbornice Slovenije, direktor Turisti?no gostinske zbornice Slovenije Fedja Pobegajlo, prof. dr. Andrej Raspor s Fakultete za poslovno komercialne vede Celje, Tatjana Šubic z Višje strokovne šole za gostinstvo, velnes in turizem Bled, mag. Nadja Škrk z inšpekcije UVHVVR, doc. dr. Urška Blaznik z Nacionalnega inštituta za javno zdravje, doc. dr. Elizabeta Mi?ovi? s Fakultete za kmetijstvo in biosistemske vede Univerze v Mariboru, prodekanja za podro?je živilstva na Biotehniški fakulteti Univerze v Ljubljani prof. dr. Barbara Jeršek, mag. Sergej Jerman (Dr. Schär R&D Centre, Trst), nacionalni koordinator Ekošole mag. Gregor Cerar, mag. Silvija Komo?ar, predsednica Skupnosti vrtcev Slovenije in Mateja Kocjan?i?, vodja aktiva organizatorjev prehrane in ZHR pri Skupnosti vrtcev Slovenije, Katarina Smole in Uroš Flis z Višje strokovne šole, Biotehniški izobraževalni center Ljubljana, Vesna Jurkošek, Tatjana Kruder, mag. Tina Koprivnikar, HACCP, Sava Turizemin Clemens Brugger (Wolt Slovenija).

Sledila je okrogla miza Zavržki hrane v lu?i varnosti prehrane ljudi, ki sta jo moderirala doc. dr. Andrej Ovca in mag. Tatjana Buzeti. Razpravljavci na okrogli mizi so bili namestnik v. d. generalnega direktorja UVHVVR dr. Matjaž Gu?ek, generalni direktor Direktorata za predšolsko vzgojo in osnovno šolstvo, Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje Rado Kostrevc, Tadeja Kvas-Majer, Direktorat za hrano in ribištvo, Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, direktor Turisti?no gostinske zbornice Slovenije Fedja Pobegajlo, predsednik Sveta za varno hrano, Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano zasl. prof. dr. Peter Raspor, vodja sektorja za varovanje zdravja, Ministrstvo za zdravje dr. Marjeta Recek in predsednik Komisije za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Branko Tomaži?, ki je poudaril, da bo hrana spoštovana le, ? e bo spoštovan njen pridelovalec - kmet. Komisija Državnega sveta za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano je že ve?krat izpostavila problematiko prevelikega obsega zavržene hrane ter poudarila pomen ve?je

samooskrbe in prehranske varnosti. Zmanjšanje zavržkov hrane je klju?no za trajnostno upravljanje z naravnimi viri, zato je nujno spoštovati delo kmetov ter ozaveš?ati javnost in izobraževati otroke o pomenu trajnostnega ravnanja s hrano.

Foto in video: Benjamin Beci/DS.

*** Posnetek je opremljen s podnapisi.